

Pikkutervakko on monivuotinen kohokkikasvi, joka kasvaa kallioilla ja soramailla. Se on Pohjois-Suomessa yleisempi kuin Etelä-Suomessa. 23.6.2020 Saariselkä, Santa-hotellin lähellä. Fjällnejlika. *Viscaria alpina*.

Pohjanketunlieko kuuluu sanikkaisiin. Sitä kasvaa etupäässä tuntureilla. Sen itiöpesäkkeet ovat latvaosan lehtihangoissa. Kiilopää 25.6.2020. Groddlummer. *Huperzia selago* ssp *arctica*

Tässä seuraava kasvilaji hienon Lapinmatkamme varrelta. Töppövilla on suovilla. Sitä kasvaa koko Lapin alueella. Tähtiä sillä on yksi ja se on leveän pallomainen. Töppövilla ei kasva yhtä korkeaksi kuin tavallisemmat tupas- ja luhtavilla. Kuvattu Yrjö Kokon lintutornin lähellä Enontekiön Hetassa. 26.6.2020. Polarull. *Eriophorum scheuchzeri*.

Korpikiitäjäinen on kovakuoriaislaji, joka kuuluu maakiitäjiin. Toukkana se syö muita hyönteisiä ja pieniä etanoita. Inari, Laanila 25.6.2020. Ställöpare. *Carabus glabratus*.

Yksi kauneimmista tunturikasveistamme on kanervakasveihin kuuluva, tuntureiden lumenviipymäpaikoilla kasvava sammalvarpio. Sillä on Suomen putkilokasvien korkeusennätys: Haltilla se kasvaa 1328 metrin korkeudessa. Se on kiirunan ruokalistalla. Kukkimattomana se muistuttaa sammalta. Saana 27.6.2020. Mossljung. *Harrimanella hypnoides*.

Valkoyökönlehti on melko harvinainen Lapin kalkinsuosijakasvi. Kukkakärpäset ovat sen pääasiallisia pölyttäjiä.

Kasvi syö hyönteisiä ja hämähäkkejä, jotka jäävät ansaan tahmeisiin lehtiin ja joista se saa typpeä. Saanan alarinne 27.6.2020. Fjälltört. *Pinguicula alpina*.

Luhtavuohennokka on koko Suomessa esiintyvä huulikukkaiskasvi. Se viihtyy vetisillä mailla. Pistiäiset ja perhoset pölyttävät sitä. Liminka 29.6.2020. Frossört. *Scutellaria galericulata*.

Uuvana on sopeutunut ankariin olosuhteisiin. Se pärjää paljakalla ilman lumisuojaa ja selviää hengissä jopa 58 asteen pakkasessa. Siemenet leviävät talvimyrskyissä. Suomessa sen eteläisimmät esiintymät ovat Saariselällä. Iisakkipää 25.6.2020. Fjällgröna. *Diapensia lapponica*.

Myös Saanalla kasvaa uuvanaa. 27.6.2020.

Kämmekäkasviksi pussikämmekä on vaatimattoman näköinen ja melko huomaamaton. Sitä esiintyy laikuittain Suomessa. Länsi-Lapissa se on melko yleinen. Se rajoittaa kiinnostavuuttaan pieneen pölyttäjäjoukkoon erittämällä mettä vain aamuyön tunteina. Pölyttäjinä toimivat jotkin sylkikuoriaiset ja loispistiäiset, jotka eivät juurikaan vieraile muitten lajien kukissa. Pallastunturi 28.6.2020. Grönkulla. *Coeloglossum viride*.

Tunturikissankäpäle on Suomessa harvinainen tunturikasvi. Se pystyy tuottamaan hedelmiä ilman hedelmöitystä joidenkin muiden kasvilajien tapaan, joten jälkeläiset ovat emokasvin tarkkoja kopioita lukuunottamatta satunnaisia mutaatioita. Mutaatiot ovat johtaneet muutaman uuden kissankäpälelajin syntyyn tunturiseuduilla. Tarpeettomat koiraskasvit ovat karsiutuneet aikojen saatossa vähiin.

Liekovarpio kasvaa runsaana Saanalla. Arktisilla seuduilla sitä on aiemmin käytetty polttoaineena. Versot näyttävät punoksilta ja kasvin saamenkielinen nimi tarkoittaa palmikkokasvia. Kiirunat syövät liekovarpioita. Saana 27.6.2020. Kantljung. Cassiope tetragona.

Keltaängelmä on rantamailla ja niityillä kasvava leinikkikasvi. Se leviää vesistöjä pitkin kelluvien pähkylöittensä avulla. Sen juurakkoa ja koko kasviakin on aiemmin käytetty villan värjäämiseen keltaiseksi. Ängsruta. *Thalictrum flavum*. Liminka 29.6.2020

Lapinorvokki on hallanarka. Myöhään sulava lumi antaa suojaa sille. Porot levittävät lapinorvokkia. Osa siemenistä säilyy itämiskelpoisina porojen ruoansulatuskanavan läpi. Lajia kasvaa tunturiseutujen lehdossa, niityillä ja lumimailla. Fjällviol. *Viola biflora*. Saana 27.6.2020

Maariankämme on Suomen yleisin kämmekkä. Monesta muusta kämmekkälajista poiketen se viihtyy happamillakin mailla. Sen haaraiset juurimukulat muistuttavat rukoukseen liitettyjä käsiä. "Maaria" viittaa Neitsyt Mariaan. Jungfru Marie nycklar. *Dactylorhiza maculata*. Laanila 25.6.2020

Hapro on ollut Kõlivuoristossa ensimmäisiä kasveja viimeisimmän jääkauden jälkeen. Lajia kasvoi siellä jo 12 000 vuotta sitten. Saamelaiset ja inuiitit ovat syöneet haproja. Niiden lehdet ovat hyvin C-vitamiinipitoisia. Laji valmistaa valkuaisaineita linnunlannasta. Fjällsyra. *Oxyria digyna*. Saana 27.6.2020

Pohjanhorsma kasvaa Lapin kylmissä lähteiköissä ja tunturikoivulehdoissa. Kuvasin lajin saamelaisten pyhällä alueella, Suttessjohkan varrella. Saamelaisten mukaan Suttessjohkan lähdelampi on elämän alkuvoimien symboli ja sen vedellä on uskottu olevan parantavia vaikutuksia. Pohjavettä purkautuu lampeen 400 litraa sekunnissa. Suttessjohka laskee Basijávriin. Fjälldunört. *Epilobium hornemannii* 24.6.2020.

Katseelta piiloutuva ja poljetulta näyttävä närvänä kasvaa tunturien lumenviipymäpaikoilla. Sen olemus on nöyrän maanmyötäinen. Siemenet leviävät tuulten mukana ja porojen sorkkien välityksellä. Dvärgfingerört. *Sibbaldia procumbens*. Saana 27.6.2020

Tunturikasvillisuutemme keulakuva, lapinvuokko, on Islannin kansalliskukka (islanniksi holtasóley) ja Kanadan Luoteisterritorioiden tunnuskukka. Se kuuluu ruusukasvien heimoon. Sen lehdet muistuttava pieniä tammenlehtiä. Lapinvuokkoyksilö voi saavuttaa 100 vuoden iän. Lapinvuokon fossiileja on löydetty Karjalan Kannakselta ja Baltian maista, jossa se on kasvanut mannerjään sulaessa. Lapinvuokon mukaan on nimetty jääkauden nuorempi ja vanhempi Dryas-sulamiskausi. Fjällsippa. *Dryas octopetala*. Saana 27.6.2020

Isotalvikki kasvaa lehtomaisissa kangasmetsissä. Sen kielontuoksuisissa kukissa ei ole mettä, joten kukat pölyttävät itse itsensä ilman hyönteisten apua. Isotalvikista on Vianmeren suunnalta jääkauden jälkeen Lappiin levittäytynyt alalaji pohjanisotalvikki ja Laatokan suunnalta Keski- ja Etelä-Suomeen levittäytynyt alalaji etelänisotalvikki. Kuvan yksilö edustaa jälkimmäistä alalajia. Vitpyrola. *Pyrola rotundifolia*. Liminka 29.6.2020.

Tunturikohokki kasvaa tunturipaljakalla tuulen pieksämällä kalkkipitoisilla rinteillä. Tiheän mättään jokainen verso päättyy kukkaan ja lopulta koko kasvi peittyy kukkien paljouteen. Lapin asukkaat ovat käyttäneet tunturikohokkia kompassina: Mättään eteläreuna saattaa olla täydessä kukassa, kun pohjoisreunalla nuput vasta työntyvät esiin. Fjällglim. *Silene acaulis*. Saana 27.6.2020.

Rantanätkelmä on hernekasvi, joka säväyttää sinipunaisten kukkien kauneudella muutoin yksitoikkoisissa järviruokokasvustoissa. Suomessa sen levinneisyyden painopiste on Pohjanlahden rannikolla. Kärrvial. *Lathyrus palustris*. Liminka 29.6.2020

Kullero on yleinen tunturiniityillä ja puronvarsilla. Etelä-Suomessa se kelpuutetaan kukkapenkin koristeeksi, mutta monen saamelaisen mielestä se on joutomaitten kasvi. Lajin tärkein pölyttäjä on kullerokärpänen, joka voi viihtyä kukassa päiväkaudet. Kullerokärpäsen toukat syövät kasvin kypsyviä siemenaiheita. Kullerokärpänen ja kullero hyötyvät siis toisistaan. Smörbollar. *Trollius europaeus*. Saana 27.6.2020.

Raate kasvaa upottavilla paikoilla. Sen juurakoita on jauhettu pula-aikoina leipäjauhojen jatkeeksi. Teriöitten ripsikarvat tekevät kukasta koristeellisen. Etelä-Suomesta tämäkin laji on laajoilta alueilta kadonnut soitten ojitusten vuoksi. Vattenklöver. *Menyanthes trifoliata*. Inari. 26.6.2020

Terttualpi on tukevarönsyinen vetisten paikkojen kasvi. Rahvas on kutsunut sitä keltahorsmaksi, vaikkei se horsma olekaan. Sen varren tyviosassa on suurisoluvälistä hengityssolukkoa juuriston ja varren tyviosan hapensaannin turvaamiseksi. Topplösa. *Lysimachia thyrsiflora*. Liminka. 22.6.2020.

Sielikkö on tuntureilla kasvava ainavihanta varpu. Se säilyy maanpinnassa hyytävien tuulien ulottumattomissa. Sillä on sienijuuri, joka on kasvin ja maasienen muodostama symbioosi. Sieni edistää kasvin ravinteidenottoa maaperästä ja kasvi luovuttaa sienelle hiilihydraatteja. Krypljung, *Kalmia procumbens*. 23.6.2020. Kaunisää.

Kurjenkanervan ruukkumaiset kukat kiinnittävät luonnosta kiinnostuneen lapinkävijän huomion tunturikankailla. Laji tarvitsee lumisuojan talveksi, joten aivan paljakalla se ei kasva. Lappljung. *Phyllodoce caerulea*. 25.6.2020. Kiilopää.

Riekonmarja ei enää kukkinut, kun kiipesimme Kiilopäälle. Kypsyessään marjat muuttuvat mustiksi. Ruska-aikaan laji on leiskuvan karminpunainen. Lapin linnut syövät suurimman osan riekonmarjasadosta, mutta ruskaretkeläisenkin suussa marjat maistuvat makeilta. Ripbär. *Arctostaphylos alpina*. 25.6.2020. Kiilopää.

Tunturivihvilä ei ole kovin huomiota herättävä. Laji esiintyy Euroopassa vuoristoalueilla Välimeren maihin asti. Suomessa se on yleinen paljakkavyöhykkeellä. Klynnetåg. *Juncus trifidus*. 25.6.2020. Kiilopää.

Punakko kasvaa kosteilla ja valoisilla paikoilla. Sen levinneisyyden painopiste on Lapissa. Väriltään se on surumielisen syvänvioletti. Punertava suojapigmentti suojaa kasvia liiallisen UV-säteilyn haitallisilta vaikutuksilta. Svarthö. *Bartsia alpina*. 24.6.2020. Karigasniemi.

Suomessa siniyökönlehteä kasvaa nykyään melkein pelkästään Lapissa. Valkoyökönlehden tapaan se on lihansyöjä. Moni hyttynen kokee tyyliin kohtalon tartuttuaan siniyökönlehden tahmeisiin lehtiin.

Kiilopäänkoivu on tunturikoivun muunnos, joka kasvaa aivan maanmyötäisesti. Se tunnetaan vain Saariselän alueelta. *Betula pubescens* ssp. *czerepanovii* var. *appressa*. 25.6.2020 Kiilopää

Päätän mainioon Lapinmatkaamme liittyvät kasvitietoiskut kuvaan legendaarisesta Saanasta. Sinne mieleni halajaa uudestaan. Kiitos mielenkiinnosta ja positiivisista kommentteista!